

Sygnatura akt II 1 Co 132/24

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2024 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny – Sekcja Egzekucja

Przewodniczący: Sędzia Anna Brackowska

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2024 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzycielki **E. K.**

prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. S. w sprawie Km 1219/21

przeciwko dłużnikowi **J. K.**

na skutek wniosku wierzycielki o obniżenie opłaty egzekucyjnej

w przedmiocie skargi wierzycielki na orzeczenie referendarza sądowego z dnia 28 grudnia 2023 roku wydane w sprawie II 1 Co 2098/23 w przedmiocie oddalenia wniosku o obniżenie opłaty egzekucyjnej

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie referendarza sądowego w całości.

Sygnatura akt II 1 Co 132/24

UZASADNIENIE

do postanowienia z dnia 1 marca 2024r.

Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2023 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi oddaliła wniosek wierzycielki E. K. o miarkowanie opłaty egzekucyjnej (tak zostało zakwalifikowane jej pismo o „umorzenie ustalonej opłaty”) ustalonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. S. postanowieniem z dnia 17 listopada 2023 roku w sprawie Km 1218/23 na kwotę 4.037,62 zł. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Referendarz Sądowy wskazała, że instytucja miarkowania opłaty egzekucyjnej na charakter zupełnie wyjątkowy, a przemawiać muszą za tym szczególne okoliczności faktyczne sprawy, w tym szczególnie niewielki nakład pracy komornika sądowego lub szczególnie trudna sytuacja materialna wnioskującego o obniżenie opłaty, które w przedmiotowej sprawie nie miały miejsca (postanowienie z dnia 28 grudnia 2023r. wydane w sprawie II 1 Co 2098/23 k. 10).

W dniu 16 stycznia 2024 roku (data nadania w UP) - z zachowaniem ustawowego terminu - na powyższe postanowienie skargę na orzeczenie referendarza sądowego wniosła wierzycielka podtrzymując uzasadnienie zawarte w pierwotnym wniosku o miarkowanie opłaty egzekucyjnej. Skarżąca zarzuciła w/w postanowieniu, że została „ukarana” przez referendarza sądowego obowiązkiem uiszczenia opłaty egzekucyjnej, pomimo faktu, że to dłużnik, który zmarł był jej winny pieniądze, a których nie udało się jej odzyskać nawet pomimo dwukrotnego prowadzenia przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego. Podniosła, że nie zna prawa i nie ma środków finansowych na opłacenie pełnomocnika profesjonalnego, aby zajął się jej sprawą. Podniosła, że w dniu 15 października 2022 roku zmarła jej mama, która przed śmiercią przebywała w Ośrodku Pomocy w R., za który musiała ona płacić znaczne kwoty. Poniosła też koszty

jej pogrzebu i pochówku. Finalnie wniosła o maksymalne obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej albo jej rozłożenie na raty (skarga k. 14).

Sąd Rejonowy działający jako Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Skarga na orzeczenie referendarza sądowego, jako złożona w terminie podlegała ocenie merytorycznej Sądu. Skarga nie była jednak zasadną co do jej treści merytorycznej.

Na wstępie rozważań merytorycznych w sprawie należy w niej poczynić kilka uwag natury ogólnej. Instytucja miarkowania opłaty egzekucyjnej uregulowana obecnie w treści art. 48 ustawy o kosztach komorniczych została uregulowana uprzednio w treści art. 49 ust. 7-10 ustawy komornikach sądowych i egzekucji. Wszelkie uwagi i wypowiedzi doktryny poczynione na gruncie uprzednio obowiązującego stanu prawnego i zapadłe pod rządami w/w przepisu prawa orzeczenia Sądów powszechnych (w tym SN) pozostają obecnie (pomimo zmiany stanu prawnego) również aktualnymi.

Instytucja obniżenia opłaty stosunkowej wprowadzona została w dniu 13 listopada 2004 roku ustawą z dnia 24 września 2004 roku „o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 236, poz. 2356). Intencją ustawodawcy było zapobieganie ustalaniu bardzo wysokich opłat stosunkowych w sytuacjach, gdy wyegzekwowanie roszczenia znacznej wartości jest czynnością prostą, tanią i mało czasochłonną. Ustawodawca brał zwłaszcza pod uwagę praktykę egzekwowania długów zakładów opieki zdrowotnej (por.: sprawozdanie Komisji Gospodarki i Finansów Publicznych Senatu RP oraz Komisji Ustawodawstwa i Praworządności Senatu RP, w: Diariusz Senatu RP z dnia 20 sierpnia 2004 r., Nr 68).

Instytucja miarkowania opłaty egzekucyjnej jest instytucją wyjątkową. Również Trybunał Konstytucyjny zwracał uwagę na wyjątkowość mechanizmu miarkowania wysokości opłaty egzekucyjnej i konieczność zachowania przez sądy niezbędnego umiaru w kwalifikowaniu sytuacji dłużników (wierzycieli), wnioskujących o obniżenie opłaty egzekucyjnej, jako "wypadków szczególnie uzasadnionych" (wyroki: z 8.5.2006 r., P 18/05, OTK-A 2006, Nr 5, poz. 53; z 30.4.2012 r., SK 4/10, OTK-A 2012, Nr 5, poz. 59; z 20.11.2012 r., SK 34/09, OTK-A 2012, Nr 11, poz. 144).

Rozpoznając wniosek o obniżenie opłaty stosunkowej sąd może (referendarz sądowy), uwzględniając w szczególności nakład pracy komornika lub sytuację majątkową wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów, obniżyć jej wysokość. Sąd oddali wniosek, jeśli uzna, że nie ma podstaw do obniżenia opłaty egzekucyjnej, ustalonej przez komornika zgodnie z obowiązującymi przepisami. Podkreślenia wymaga, że z treści omawianych przepisów prawa wynika, że sąd posiada uprawnienie do obniżenia wysokości opłaty egzekucyjnej, ale nie stanowi to jego obowiązku, nawet wówczas, gdy sytuacja majątkowa wnioskodawcy jest zła, a jego dochody niskie. Tym samym nie ma również takiego obowiązku w razie stwierdzenia niskiego nakładu pracy komornika sądowego. Analiza przepisu prowadzi do wniosku, że obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej powinno być uzasadnione okolicznościami opartymi na konkretnym postępowaniu egzekucyjnym oraz sytuacją, w jakiej znajdują się jego strony. Takimi okolicznościami, rozstrzyganymi przez sąd są: na przykład wymienione w tym przepisie nakład pracy komornika lub sytuacja majątkowa wnioskodawcy oraz wysokość jego dochodów. Ponadto, choć obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej jest dla sądu możliwością, a nie obowiązkiem, nie znaczy to, że z możliwości tej może on korzystać w sposób dowolny. Za skorygowaniem wysokości opłaty egzekucyjnej muszą bowiem przemawiać konkretne przyczyny, które sąd powinien uwzględnić (por.: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 stycznia 2013 roku, K 1/11, Dz.U. z 2013 r. poz. 161).

Przepis art. 48 u.k.k., jak i uprzednio obowiązujący art. 49 ust. 10 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, nie przewidują żadnego mechanizmu zapewniającego jednolitość orzecznictwa sądowego. Odesłania do nakładu pracy, sytuacji majątkowej i dochodów dłużnika (sytuacji materialnej wierzyciela) są nazbyt ogólne. Przepis ten nie wymaga nawet ustalenia, że wnioskodawca nie może wnieść opłaty bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Zresztą w większości wypadków dłużnik będzie wnosił o obniżenie opłaty już ściągniętej, na co pozwalała jego sytuacja majątkowa i wysokość jego dochodów. Podobnie jest w przypadku wierzyciela. Jak wskazuje orzecznictwo, obniżenie opłaty stosunkowej z uwagi na swój wyjątkowy charakter, winno być stosowane ostrożnie, na podstawie

przekonujących i udokumentowanych przesłanek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 grudnia 2013 roku, I ACA 1103/13, publikowany - L.).

Zaznaczyć należy, iż przesłanki wskazane w przepisie nie muszą - choć mogą - występować łącznie, lecz wystarczy wystąpienie tylko jednej z nich, aby sąd mógł obniżyć opłatę. Świadczy o tym użycie spójnika "lub" będącego wyrazem istnienia alternatywy łącznej, co oznacza, że wystarczy zaistnienie tylko jednej z ustawowych przesłanek, aby zaktualizowało się zastosowanie tego przepisu i możliwość "miarkowania" opłaty stosunkowej. Wymienione w przepisie przesłanki obniżenia wysokości opłaty egzekucyjnej mają również charakter przykładowy, na co wskazuje użyte w jego treści wyrażenie "w szczególności". To znaczy, że miarkując wysokość opłaty egzekucyjnej sąd może wziąć pod uwagę również inne okoliczności mające znaczenie w kontekście konkretnej sprawy.

W ocenie Sądu orzekającego w zakresie skargi na orzeczenie referendarza sądowego, mając na uwadze jego doświadczenie życiowe i praktykę orzeczniczą, oceniając zasadność wniosku o obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej oparcie się wyłącznie na przesłance nakładu pracy komornika sądowego lub wyłącznie na przesłance sytuacji materialnej strony postępowania egzekucyjnego, może okazać się nazbyt arbitralne i spowodować zachwianie równowagi pomiędzy wyważeniem interesów fiskalnych komornika sądowego (obecnie również Skarbu Państwa) a interesem strony postępowania egzekucyjnego (dłużnika lub wierzyciela). Sytuacje takie nie powinny mieć miejsca. Wniosek o obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej winien być oceniany z punktu widzenia całokształtu stanu faktycznego przedmiotowej sprawy.

Przenosząc powyższe bardzo szerokie rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, nie można w niej mówić – w ocenie Sądu odwoławczego - o szczególnie znikomym nakładzie pracy komornika sądowego, gdyż jej nakład musi zostać w każdym przypadku odniesiony do sytuacji faktycznej zaistniałej w toku postępowania egzekucyjnego (w tym przypadku Km 1218/21). Brak jest możliwości obciążania komornika sądowego odpowiedzialnością (w tym finansową) za zaistnienie w stanie faktycznym sprawy zdarzenia faktycznego jakim niewątpliwie był zgon dłużnika. Wierzycielka posiadając taką możliwość prawną nie zdecydowała się w przedmiotowej sprawie ani na poszukiwanie następców prawnych zmarłego dłużnika, ani na złożenie wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825 k.p.c. Sposób i zakres ukształtowania stanu prawnego w stosunku do takiej możliwości zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym zakres i konieczność pobrania od wierzycielki w takiej sytuacji opłaty egzekucyjnej - jest okolicznością niezależną od organu egzekucyjnego oraz tutejszego Sadu Rejonowego orzekającego w zakresie skargi na orzeczenie referendarza sądowego, czy też na wcześniejszym etapie postępowania – niezależną od referendarza sądowego.

Powracając na grunt przedmiotowej sprawy i fakt zgonu dłużnika w toku egzekucji wskazać należy, że okoliczność ta niewątpliwie uniemożliwiła komornikowi sądowemu podejmowanie dalszych czynności egzekucyjnych w sprawie. Przed tą datą jednak komornik sądowy podejmował w sprawie czynnie i skutecznie czynności egzekucyjne, skutecznie prowadził egzekucję, w tym ze świadczenia emerytalnego dłużnika od dnia 23 listopada 2021 roku, przysyłał stronom tego postępowania korespondencję, liczne zapytania do różnych instytucji. Miernik nakładu pracy komornika sądowego nie jest pojęciem abstrakcyjnym, oderwanym od konkretnego postępowania egzekucyjnego i zaistniałego w nim stanu faktycznego, gdyż jedynie do niego może być on odnoszony (a nie do innego modelowego postępowania egzekucyjnego, gdzie komornik sądowy prowadzi przez wiele lat skuteczną, czasochłonną i merytorycznie skomplikowaną egzekucję). Komornik sądowy w jej toku przedmiotowej egzekucji dokonywał licznych czynności bez nieuzasadnionej zwłoki. Wbrew temu na co wskazywała wierzycielka ustalona opłata egzekucyjna nie jest rażąco wygórowaną.

Jako prawnie obojętne dla oceny wniosku o miarkowanie wysokości opłaty egzekucyjnej zostały oceniona przez Sąd podnoszone przez wierzycielkę w toku całego postępowania okoliczności dotyczące tego, że w toku poprzednio prowadzonego na podstawie tego samego tytułu wykonawczego postępowania egzekucyjnego, które zostało umorzone jako bezskuteczne, nie poniosła ona żadnych dodatkowych jego kosztów. Stan prawny w tym zakresie bowiem w międzyczasie uległ zmianie, co jest również okolicznością niezależną od tutejszego Sądu Rejonowego.

Z drugiej strony, jak wynika z analizy wniosku wierzycielki o obniżenie wysokości opłaty egzekucyjnej, jej sytuacja materialna nie jest zła. Posiada ona bowiem stały dochód w postaci emerytury w kwocie około 2.200 zł miesięcznie (według stanu z miesiąca marca 2023 roku, obecnie zapewne w wyższej wysokości). Wierzycielka może również zwrócić się do komornika sądowego (organu uprawnionego do pobrania od niej opłaty egzekucyjnej o jej rozłożenie na dogodnie dla niej raty).

W związku z powyższym, na podstawie powołanych powyżej przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia - na podstawie art. 767 3a k.p.c.